

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Microhistòria (optimista) de Catalunya

És un autor nou. Una altra descoberta d'Isabel Martí, l'editora de La Campana. El seu nom, Joan Bosch (Barcelona, 1971), físic de formació, que com tants joves va iniciar-se professionalment a l'estranger, a Boston, on va aterrar amb un cert complex d'inferioritat i on aviat va adonar-se que nord enllà tampoc són tan perfectes. Aquí també ens en sortim prou bé, a vegades molt bé. Per demostrar-ho, remenant en la història contemporània s'ha capbussat en cinc projectes concrets de persones que han demostrat una capacitat de treball i innovació espectaculars. A la manera dels moments estel·lars de la humanitat de Stefan Zweig, ha escrit els *Moments estel·lars de Catalunya*. L'obra serà a les llibreries el 6 de novembre. Us n'avanço un tast.

Es tracta d'un treball de microhistòria divulgativa i optimista. Els personatges i casos escollits són: Lluís Domènech i Montaner i el seu efímer Hotel Intercontinental per a l'Exposició Universal del 1888 a Barcelona; Enric Prat de la Riba i la Mancomunitat; Josep Trueta i l'innovador mètode per vèncer la gangrena; Josep Bonaplata i la primera gran fàbrica tèxtil a vapor; i Pere Puigès i els orígens de l'Assemblea Nacional Catalana. Què els uneix? Convicció, professionalitat, talent, risc, catalanitat i, en tots ells –menys l'últim, del qual

GETTY

EL LLIBRE DE JOAN BOSCH EXPLICA CINQ MOMENTS 'ESTEL·LARS' DE LA HISTÒRIA DEL PAÍS

encara no en sabem la fi-, un èxit agredolç. No m'entretinc en la Mancomunitat d'en Prat, prou coneguda, tot i que Joan Bosch sap ficar-se molt bé en el moment i la psicologia d'aquell "discret forjador d'estats". En canvi, tot i que Domènech i Montaner és un dels grans arquitectes del Moder-

nisme, són pocs els que saben res de l'Hotel Intercontinental, un encàrrec impossible de l'alcalde Rius i Taulet: amb 600 habitacions i 2.000 places, es va fer en quatre mesos al que avui és el Moll de la Fusta, en un terreny inestable i amb un sistema constructiu totalment nou, amb milers d'obriers treballant-hi nit i dia. La premsa de tot el món se'n va fer ressò. Després de l'Exposició va ser destruït i pràcticament no n'ha quedat rastre. El cas de Trueta també ha sigut prou divulgat, però el relat que en fa Joan Bosch és d'un gran detallisme i impacte emocional, una fantàstica aventura humana, també amb repercussions internacionals. La història de Bonaplata no es queda curta: importar la Revolució Industrial de Lancashire a Catalunya no és cap broma. El vapor Bonaplata, primer de la Península, va començar a funcionar el 1933 al carrer Tallers de Barcelona, el mateix any que al poble de Waltham, a tocar de Boston, arrencava el primer dels Estats Units.

El llibre acaba amb l'arquitecte Pere Puigès i quatre amics engegant l'estiu del 2009, a través d'un sistema informàtic que garantia l'anonimat dels participants, la xarxa MxI (Moviment per la Independència), formada per quaranta personalitats elaborant un document que seria el germen de l'ANC. ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Dilluns farà quatre anys que va morir Joan Solà: el lingüista que més ha fet perquè el català no mori d'arteriosclerosi, el professor que s'obligava i obligava els seus alumnes a qüestionar-ho tot, començant per les normes sense altre crèdit que l'autoritat o la tradició.

De vegades se'n sortia i de vegades no. Per exemple, la seva distinció entre *d'aquí* ("T'ho diré d'aquí uns dies") i *d'aquí a* ("D'aquí a Nadal ho hem de tenir fet") –la norma establia i estableix l'ús de *d'aquí a* en tots dos casos– la va formular el 2008 i ha tingut un èxit fulgurant en els mitjans.

Per contra, la seva defensa de *sigut* com a forma estàndard preferent del participi de *ser* continua sense fer forat a Catalunya.

Joan Solà i la incomoditat pragmàtica de les normes

(En canvi, tant la gramàtica com el diccionari normatiu de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua s'hi decanten clarament.)

No vull entrar ara en les raons que fan que Solà (i jo mateix) preferim unificar el participi del verb *ser* en la forma *sigut* en un registre estàndard. He dedicat altres *tastos* al tema. Però sí que vull destacar la sensibilitat que hi ha al darrere.

Solà mai accepta de bon grat que la forma més viva, clara i genuïna sigui postergada per una de

SEMPRE VA SER ENEMIC DE TOT EL QUE FEIA QUE LA CORRECCIÓ FOS MÉS DIFÍCIL DE MANERA INNECESSÀRIA

més insòlita i arcaica per la presència d'una elit. I sempre és enemic de tot el que fa la llengua correcta innecessàriament més difícil –una llengua d'iniciats– no pas per fer-la millor lingüísticament sinó per fer-la servir com a marcador de classe social.

Es rebel·la contra la idea masoquista que el prestigi d'una norma és directament proporcional a la incomoditat pragmàtica amb què s'aplica. És aquesta rebel·lió la que fa que s'associï amb Coromines per estalviar als alumnes de català l'infern que suposava, sense aportar cap benefici, distingir entre *per i per a* davant d'infinitiu.

Continuar lluitant perquè es flexibilitzin les normes que no estan al servei de la gent és el millor homenatge que li podem fer. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **Les dones de la...**
LLUÍS LLACH
Empúries
394 pàgines i 20 €

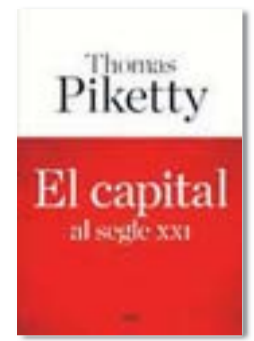
[2] **El llindar de l'eternitat**
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
1.152 pàgines i 24,90 €

[3] **Mariona**
PILAR RAHOLA
RBA-La Magrana
284 pàgines i 18 €

[4] **Wonder**
R.J. PALACIO
La Campana
420 pàgines i 14 €

[5] **Un home que se'n va**
VICENÇ VILLATORO
Proa
668 pàgines i 21 €

NO-FICCIÓ

[1] **El capital al segle XXI**
THOMAS PIKETTY
RBA-La Magrana
778 pàgines i 25 €

[2] **És l'hora dels adéus?**
XAVIER SALA I MARTÍN
Rosa dels Vents
224 pàgines i 16,90 €

[3] **Sàpiens**
YUVAL NOAH HARARI
Edicions 62
604 pàgines i 23,90 €

[4] **L'endemà**
ISONA PASSOLA
Ara Llibres
300 pàgines i 18,90 €

[5] **L'economia de les...**
THOMAS PIKETTY
Edicions 62
188 pàgines i 12,50 €

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **El umbral de la...**
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
1.152 pàgines i 24,90 €

[2] **Así empieza lo malo**
JAVIER MARÍAS
Alfaguara
534 pàgines i 21,50 €

[3] **Mi hermana Elba...**
CRISTINA FERNÁNDEZ CUBAS
Tusquets
204 pàgines i 12 €

[4] **Adulterio**
PAULO COELHO
Planeta
288 pàgines i 18,50 €

[5] **Demonios familiares**
ANA MARÍA MATUTE
Destino
186 pàgines i 20 €

NO-FICCIÓ

[1] **Open**
ANDRE AGASSI
Duomo
480 pàgines i 19,80 €

[2] **Las siete cajas**
DORY SONTHEIMER
Circe
292 pàgines i 19 €

[3] **Mis recetas de cocina...**
ODILE FERNÁNDEZ
Urano
320 pàgines i 26 €

[4] **El libro troll**
EL RUBIUS
Temas de Hoy
192 pàgines i 19,90 €

[5] **¿Hay vida en la Tierra?**
JUAN VILLORO
Anagrama
376 pàgines i 19,90 €

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat